

Mrs. og Mr. N. Jørgensen har haft den Glæde at faa deres Søn Poul, der har gjort Tjeneste som Dispatcher ved Fronten i Frankrig, sund og frisk hjem igen. En yngre Søn Harald er nylig rejst til Skolen i Blair og optaget i Proseminariet.

Blandt de tilrejsende hertil Egen kan nævnes Mrs. Linden, Chicago, der besøger sin Datter og Svigersøn Mrs. og Mr. Fritzen.

Mr. J. Christiansen og Søster fra Albert Lea, Minn., kom kørende herud per Auto og bor nu iblandt os. Peter Clausen fra samme Sted, er ogsaa ankommen og bor nu paa sin Farm nær Selma. — Mr. og Mrs. Larsen fra Brush, Colo., kom i sidste Uge.

Dr. Dagmar Petersen, der en Række Aar har praktiseret som Læge her i Byen, er nylig rejst til New York for videre at uddanne sig paa et større Hospital i denne By.

I Dag fejrede Mrs. og Mr. Grill deres Sølvsbryllup ved en smuk Højtidelighed i Kirken med efterfølgende Festlighed i den gamle Kirkebygning, hvortil Sølvsbrudeparret havde indbudt den samlede Menighed.

I Kirken, der var smukt pyntet med Blomster og grønt, talte Pastor Jensen i Tilknytning til Hebr. 13, 8, „Livskalenderens mærkede Dage.”

Menigheden, der havde givet talrigt Møde, overrakte Sølvsbrudeparret et smukt Kaffeservice, der sammen med andre Gaver fra Slægt og Venner, var udstillet paa det festligt dækkede Bord i den gamle Kirkebygning, hvor der herskede en festlig Stemning, som gav sig Udslag i Tale og Sang. Mrs. og Mr. Grill, der efter at være kommet hertil fra Østen har boet i Selma, er for nylig flyttet ud paa deres Ranch nogle faa Mil uden for Byen.

H. P. H.

Naar Kronen kun bliver 25 Ore værd.

Styrer vi mod en Krise?

Professor L. B. Birek holdt forleden ved et Møde i Hurup et meget interessant Foredrag om Danmarks finansielle Forhold. Foredraget er præget af Dr. Bireks stærkt impulsive Facon og indeholder jo nok et og andet, der ægger til Modsigelse. Men vi tror, det vil læses med Interesse, og vi tillader os derfor at gengive „Thisted Amtstidende's Referat:

Vi tror her i Landet, at vi er rige, at Danmark er et Land, der flyder med Mælk og Honning, og alle er begærlige efter at faa Del i Guldregnen. Naar vi ser paa vore Huses Værdi, paa vore Hestes og Køers Værdi, paa Sparekasserne, der bugner af Penge, paa de høje Aktiekurser, paa Skibsfragterne, Lønningerne osv., saa synes vi, at Danmark er et amaadelig rigt Land. Vor Nationalformue er opgjort til 4000 Mil Kr. større end i 1912.

Men en stor Del af denne Rigdom er kun Blændværk.

Vi ved, at skal vi hen til Skrædderen og have en ny Dragt enten det er til en Herre eller Dame, kommer vi let op paa en Pris af 300 Kr., uden at Dragten dog bliver mere end jævn god; og skal vi købe andre Ting, er det ogsaa til overordentlig høje Priser. Vil man have en Landejendom, er Forholdet vel endog det, at selv om man faar Jorden gratis, har sætte Bygning og Besætning man ikke en Gang Raad til at paa den. En Mand, der for faa Aar siden solgte sin Gaard, fik 75,000 Kr. fra og troede, han var vel sikret, men vil nu hyle saa veldigt, at man skulde tro, det var en Statsfunktionær. (Munterhed). Ja, paa den ene Side ser vi Rigdommen og paa den anden Fattigdommen. Det er Inflation, som det hedder i Økonomisproget: Priserne er pustet op. Det, der er sket, er, at Varemængden er taget, af, medens Pengemængden er ta-

get af, medens Pengemængden get til. Vi har nu til Dags.

en Seddelpresse,

og den er taalmodig; der er ingen Grænser for, hvad den kan lave. Men Varerne skal laves paa den gammeldags Maade. Vi kan ikke lave en Ko paa en Seddelpresse. Men det gør, at Priserne stiger. Nationalbankens Seddelmængde udgjorde for 100 Mill Kr. i 1900, 140 Mill. Kr. i 1914 og nu 450 Mill. Kr. for de samme Ting. Det er Inflation. Luksusvarerne, Landejendomme og Livsfornödenhederne er steget uhyre; og vi er kommet ind paa at regne med en Formue, dobbelt saa stor, som den virkelige er værd. Man regner med, hvad en Gaard, en Ko osv. kan koste i Penge; men ser man uden om Blændværket, Pengene, vil man snarere finde Fattigdom. Naar der ikke er flere Varer, stiger Priserne; er der mange Penge, købes der flere Luksusvarer. En god Bekendt af mig købte sig et Maleri til 90,000 Kr.; og dog var der vist ikke flere Klatter paa den end ellers.

Selvfølgelig har vi tjent under Krigen, og naar Normændene siger, at vi har tjent 2000 Millioner Kr., er det maaske rigtigt. Vi har købt en Del Papirer hjem fra Udlandet, har givet Udlandet en Del Kredit osv. Lad gaa, at vi har faaet 1000 Mill. Kr. i Fordringer paa Udlandet, maaske de 500 Mill. Kr. paa Tyskland og Rusland og 500 Mill. Kr. paa Ententen. Men jeg regner med, at

Halvdelen af vore Fordringer paa Tyskland er tabt,

og at Staten, der har garanteret en større Sum, ogsaa vil tabe.

Ser vi paa Landbruget, er Besætningerne jo betydeligt forringet. Jeg regner med, at der gaar 600 Mill. Kr. til at genoprette dem og 100 Mill. Kr. til at bygge Huse for; der er jo en stor Bolignød. Det skal trækkes af den Gevinst, vi har haft. Saa kommer Sønderjylland. Vi skal betale dets Andel i Statsgælden, ikke i Mark til Tyskland, men i Sterling til England. Vi skal overtage en Del af de tyske Statsaktiver derude, og en Del slesvigske Kommuner er næsten fallit. Vi faar en større Udgift ved Overgangen til dansk Mønt dernede; en Mark er ikke meget værd, 25—30 Øre. Slesvigerne forlanger den omsat til 90 Øre, det er ganske forrykt. Vi skal bruge 1000 Mill. Kr., og der bliver saaledes ikke meget tilbage af, hvad der er tjent siden 1914; og det, vi har faaet ind, er jo ikke Nettoindtægt, men solgt Kapital. 1914—15 og 16 var var gode Aar, men de efterfølgende 2 Aar har været daarlige.

Vor Krone har tabt sin Købeværdi. Det kan være slemt, at en Havnearbejder forlanger 18 Kr. om Dagen; regner vi, at han har 225 Arbejdsdage om Aaret, bliver det 4000 Kr. det er det samme som 2000 Kr. før Krigen. Og det er ingenlunde for meget for at leve i København.

Dollaren er steget. Vi skal give 4 Kr 27 Ø. og maaske snart 4½ Kr. pr Dollar. Det vil altsaa sige, at vi kommer til at betale ca. 20 Procent mere for Varerne, end de egentlig er værd. Metalværdien stiger, saaledes at der nu er for 15 Kr. Guld i en Guldtikrone. Der er almindelig Afvurdering af vore Penge i Gang; vore Penge er ikke afvurderet saa meget som Ruslands og Tysklands, men mere end f. Eks. Englands og Amerikas. Det er en Ulykke. Købevejen synker.

Hvordan skal vi saa? Ja, vi maa være forberedt paa, at vi skal være med til at betale Krigsomskostningerne

baade gennem Industrivarer og gennem Eksportvarer. Jeg er bange for, at Margarinepriserne vil stige yderligere, fordi Raastoffet, Kopraen, er steget. Engelske Kul giver vi 90 sh. for,

og Forbrugerne i England giver 37 sh. Derfor synes jeg, at selv om England skal give os 5½ Kr. for Smørret, og vi stadig skal betale 90 sh. for Kullene, saa er det ingen Grund til at takke dem. Skal Raastofferne fordyres — Sverrig og Finland forhøjer jo Træet kolossalt —, vil det sige, at vor Produktion bliver vanskelig og dyr. Jeg tror ikke, naar Fragterne falder, at Majsøn bliver blandt de Varer, der kan holdes kunstigt oppe.

Om Landbrugspriserne er det farligt at spaa, fordi de 50 Procent er Tilfældigheder.

Saa længe der er Revolution, vil der vedblive at være Varemangel og høje Priser.

Vi maa være klare over, at Folk, der laver Revolution, ikke kan lave noget, de finder fornuftigere end at slaa ihjel. Der vil altsaa vedblive at være Varemangel. Der kommer nok et relativt Prisfald i Korn, men det vil ikke komme her hjemme, da Kornpriserne er holdt betydeligt lavere end i Udlandet.

Jeg tror, at Fragterne vil holde sig i Aar. Man har ment, at Amerikas Flaade af Handelsskibe var stor, men deres Træskibe har ingen Bæreevne. De, der skulde bære 5000 Tons, tør man ikke laste med mere end 1000 Tons — de er lavet paa Bluff. Men saa snart der er Fred med Tyskland, vil der komme Varer til Europa. Snarere vil da Fragterne stige; men det varer næppe ved i over 1 Aar. Selv de mest optimistiske Skibsredere mener, at i Foraaret 1920 vil Fragterne falde med rivende Hast. Derfor skal det ikke forbavse mig, om vi i 1920 har Majsprisen nede paa 15 Kr. For Danmark er der det gode, at Købpriserne vil holde sig relativt højt i nogle Aar. Flere af de krigsførende Lande har ikke nær den Besætning, de tidligere havde. Jeg tror, Landmændene har Grund til at vente gode Priser paa Kød endnu i nogle Aar. Men mere end et Sædskifte tror jeg ikke, der gaar. Saa vil Produktionen i Rusland og Tyskland begynde at komme op igen, og

i 1924 har vi antagelig normale Priser igen.

Og hvordan gaar det saa med de Mennesker, der har købt deres Gaarde for dyrt? — Vi har altsaa nogle Aar endnu at løbe paa og forberede os i; men saa er det forbi med Eventyret.

Med Hensyn til Industrien er det naturligvis vanskeligt med Raamaterialerne; men Konkurrencen tror jeg ikke bliver saa farlig, det er ofte daarlige Varer, der kommer udefra, fra Tyskland f. Eks. 7. Klasses Varer.

Vi har en god Transithandel, men den skal vi ikke stole for meget paa. Rusland og Tyskland skal nok komme i direkte Handelsforbindelse. Det er billigere for Tyskland at købe Varer i Rusland, hvor Marken er mere værd end i andre Lande, og omvendt for Rusland at købe i Tyskland, hvor Rublen er mere værd. Der er ingen Tvivl om, at Rusland og Tyskland baade af politiske og økonomiske Grunde vil komme til at arbejde sammen i en Række Aar. En Opgørelse, jeg har gjort over Kædehandel i Manufaktur i København, viste, at af 150 Tilfælde var de 50 hos jødiske Udiændinge, en stor Del af Transithandelen er paa fremmede Hænder i København.

I Virkeligheden er det Løgn og Blændværk, der er lavet i det økonomiske Liv.

Europas Statsgæld er nu 1 Million Millioner.

Et saa uhyre Tal har man aldrig tænkt sig; nu er det en Realitet. Vi sagde før Krigen, at det var noget Sludder med et saadant Tal — og det er det endnu. Pengene skal jo forrentes, og der skal saa vanvittige Skatter til, at de ikke vil kunne betales. Var Krigen blevet ført ved Skatter og ikke ved Laan, var den nok snart standset; thi saa vilde det ikke have været længe, før man

var kommet op paa 100 Procent Indkomstskat.

I Tyskland er Sparekasseindskudene større end før Krigen. Det er ligesom her i Landet. Medens Menneskene er blevet rigere, er deres Lande blevet fattigere. De Aktier, der noteres paa Københavns Børs, har en pari Værdi af 800 Mill. Kr. Da Spekulationen var højst, var Værdien oppe paa 3000 Millioner Kr. Den er nu faldet en Millard, og det er gaaet op og ned. Den skal falde mere endnu, selvfølgelig. Her i Landet er tjent meget paa Børs-spil.

Men de, der tjener mest er Veksellererne.

De tjener nemlig altid, enten det gaar op eller ned.

Dette Blændværk skal ud af Verden paa en eller anden Maade. Hvordan det end sker, vil det medføre et Tab for Danmark; vore Pengeinstitutter har jo deres Forbindelse med Banker i Udlandet. Tysk Skadeserstatning og Fordringer paa Rusland kan være godt nok i Fremtiden, men i Øjeblikket er de det ikke.

Vi skal bort fra Overskudet. Hvad mener man om en lille Bagermester, der sidste Aar har tjent 20,000 Kr? Han er maaske en af mine Vælgere, og jeg under ham den Fortjeneste; men han behøver ikke saa meget for at leve. Eller en Manufakturhandler, der har tjent 30,000 Kr. om Aaret under Krigen, det kan han ikke blive ved med. Jeg under en Arbejder 4000, 6000 eller 10,000 Kr. om Aaret, men han kan ikke blive ved med at faa saa meget. Hvis hvert Menneske skal have 20 Kr. om Dagen, hvordan skal Udgifterne da blive dækket? Arbejdslojningerne skal ned, og det maa komme. Lad gaa, at 8 Timers Arbejdsdagen indføres; jeg tror, Industrien kan bære det. Men jeg kan se, der er en vis Grænse for, hvad der kan ydes i Løn. Skal der vedblivende lønes saa højt, gaar det snart saadan, at vor Krone ikke er en 25-Ore værd.

Nej, vi er ikke rigere, vi er fattigere.

Disse Priser maa falde, og Arbejdslønnen skal ned igen. Jeg vil gerne bede Arbejdsgiverne være forstaaende og imødekommende, men d'Hr. Arbejdere bør ogsaa vide, at bliver de ved med at skruer Lønningsudgifterne op, faar vi en Masse Fallit'er, og vi kommer ud i en social Kamp værre end hidtil kendt.

Brandes er en udmærket Mand, men en dygtig Finansminister er han ikke. Vi maa huske paa, at Gæfter os kommer Syndfloden, som der en Gang blev sagt. Kommer den ikke før om 30 Aar, kan Brandes sagtens, men kommer den i Overmorgen, hvad saa? Brandes har været glad for de mange Penge, der er gaaet ind i Statskassen, men han har jo Kolleger, der har kunnet bruge dem. Det er som Manden, der tjener Penge, og Konen, der bruger dem; Brandes er Manden — Røde er Konen. (Munterhed.)

Vi kommer efter Sønderjyllands Tilbagevenden op paa en Statsgæld af over 1000 Mill. Kr., og vi kan ikke trække vort Tilgodehavende i Tyskland fra.

Vi skal nu atter af med Statsobligationer for 128 Mill. Kr.

til Nationalbanken. Men det er blevet ordnet saadan, at Finansministeren herefter kun laaner en vis Mængde af Nationalbanken uden Rigsdagens Billigelse. Naar en Finansminister ganske stille gaar hen og laaner 128 Mill. Kr. er det nødvendigt at give ham et kortere Tøjleslag at bevæge sig i. Brandes sagde en Gang, at Niels Neergaard var en Vekselrytter. (Munterhed). Naar de nye Lønninger træder i Kraft, bliver Statens Udgifter til Lønninger 2½ Gang saa store som for 18 Aar siden. Hele vort Tilskudspolitik er vanskelig at føre

igennem. Der kommer en Tid, da vi bliver nødt til at sige:

Nu er Eventyret forbi!

Staten er jeg selv. Der er kun een Mand, der hedder Münchenhausen — og desværre er han ikke blevet Medlem af Ministeriet.

Ved stort Held har vi holdt os neutrale under Krigen. Men det er vort Held, det er ikke vor Fortjeneste. Og nu, da Sønderjyllands Tilbagevenden ligger i vore Tanker, maa vi ikke betragte det som en Betaling for en Anstrengelse af den nuværende Generation. Men vi maa sige, at vi har haft Held i store Baner. I meget har vi været heldige til Dato, men det kan vi ikke blive ved med at løbe paa. Det er vort eget Arbejde, Flid og Resignation, der nu kræves. Vi skal gennem en haard Prøve, Afvurderingen af de mange Penge, vi har, og til at bære den hører en flittig Nation.

The Unthrown Stone

An Epic Poem

by

ALEXANDER MARLOWE.
Price \$1.25.

Danish Lutheran Publ. House,
Blair, Nebr.

The Annex

122 Evangelical Hymns,
translated and original

for use in Lutheran churches and homes.

Paper cover 15 Cents
Boards 25 Cents

Sample copies sent for examination and quantity prices quoted upon request from pastors and teachers.

Dan. Luth. Publ. House,
Blair, Nebr.

Den lille Søfugl.

Fortælling fra et engelsk Fiskerleje.

Bogens lille Heltinde bliver af de gæve Fiskere reddet fra et synkende Skib og opdrages siden af et troende Søskendepar. Barnets Forældre, som er komne til Troen gennem Læsning af en fransk Bibel skænket dem af en engelsk Læge, sidder imidlertid fængslet i Spanien for Kæteri. Efter fem Aars Forløb føres Forældre og Børn paa underlig Maade sammen i Lægens Hjem. Bogen anbefales særlig som Gave til Søndagsskolebørn. Pris 40 Cents. Partipris og gives paa Forlangende.

Danish Luth. Publ. House,
Blair, Nebr.

PUBLICATIONS OF THE AMERICAN-SCANDINAVIAN FOUNDATION.

SCANDINAVIAN CLASSICS.

Authoritative translations from the literature of Denmark, Norway, Sweden, and Iceland.

COMEDIES BY HOLBERG. Three sparkling plays by the first great modern in Scandinavia. \$1.50.

MARIE GRUBBE. A lady of the Seventeenth Century. A character sketch on a rich and colorful background, by J. P. Jacobsen. \$1.50.

NIELS LYHNE. A powerful psychological novel by J. P. Jacobsen. \$1.50.

POEMS AND SONGS by Bjørnstjerne Bjørnson. The verses that won the author his title of "Norway's Beating Heart". \$1.50.

ARNLJOT GELLINE. Bjørnson's verse romance of the outlawed giant who came to serve King Saint Olaf. \$1.50.

POEMS BY TEGNER. The Children of the Lord's Supper translated by Longfellow, and Frithiof's Saga. \$1.50.

MASTER OLOF. Strindberg's great national-religious drama, with a hero as strong as Ibsen's Brand, but more human than he. \$1.50.

GÖSTA BERLING'S SAGA. Selma Lagerlöf's first romance, which won her immortal fame among world writers. In two volumes. \$3.00.

SARA VIDEBECK and THE CHAPEL. Two short novels by C. J. L. Almqvist. \$1.50.

ANTHOLOGY OF SWEDISH LYRICS. From 1750 to 1915. Collected and translated by C. W. Stork. \$1.50.

MODERN ICELANDIC PLAYS. Sigurjónsson's Eyvind of the Hills, a drama of an outlaw and the noble woman who shares his exile, together with the author's earlier work. The Hraun Farm. \$1.50.

THE PROSE EDDA OF SNORRI STURLUSON. Mythical tales of the North by a master of Old Norse prose. \$1.50. The complete set of CLASSICS, 13 volumes, \$18.00.

SCANDINAVIAN MONOGRAPHS.

THE VOYAGES OF THE NORSEMEN TO AMERICA. A complete exposition with illustrations and maps, by William Hovgaard. \$4.00.

BALLAD CRITICISM IN SCANDINAVIA AND GREAT BRITAIN during the Eighteenth Century. By Sigurd B. Hustvedt. \$3.00.

THE KING'S MIRROR. Translated from the Norwegian of the Thirteenth Century by L. M. Larson. \$3.00.

THE HEROIC LEGENDS OF DENMARK. By Axel Olrik. Translated from the Danish and revised in collaboration with the author by Lee M. Hollander. \$3.50.

All prices are net, postpaid.

Order these books through

DAN. LUTH. PUBL. HOUSE,
Blair, Nebr.

Danske Farmere

gøres opmærksom paa, at her paa Costilla Estate i det sydlige Colorado er endnu mange gode Farme til Salg med og uden Bygninger, til Priser forholdsvis billig for Jordens Kvalitet. Her er for Tiden 15 danske Farmere, og vi har for at hjælpe Landsmænd til Rette og for at forhindre Landagenter i at tjene for meget paa Landsmænd, indsat dette Avertissement. For nærmere Oplysninger, skriv til en af Komitemedlemmerne.

LINNEMAN HANSEN, Mesita, Colo.
R. W. HOLSE, VICTOR HOLST,
San Acacio, Colo.